

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 4 maj 1916 kl. 1 e. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 12
dels i anledning av väckt motion om vidtagande av åtgärder
till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande
av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning
för arbetskraft och materialier, dels ock i anledning
av andra kammarens beslut i frågan.*

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 48, hava herrar *Ljunggren, August, och Åkesson, Johannes*, hemställt, att riksdagen måtte besluta en skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av byggnader för statens, landstingens och kommunernas räkning skola kunna undandraga sig att i första hand och under alla förhållanden erlægga betalning till dem, som leverera arbetskraft och materialier åt byggnadsföretaget. *Motionen.*

Beträffande motiveringen för denna hemställan får utskottet hänvisa till motionen.

En lika lydande motion har väckts inom andra kammaren, som på hemställan av sitt fjärde tillfälliga utskott för sin del beslutat, *Andra kammarens beslut.*

»att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av byggnader för statens, landstingens och kommunernas räkning skola kunna undandraga sig att erlægga betalning till dem, som åt byggnadsföretaget leverera arbetskraft och materialier.»

Andra kammarens fjärde tillfälliga utskott har i sitt utlåtande i frågan anfört bl. a. följande:

*Andra
kammarens
utskott.*

»Att högst betydande missförhållanden råda inom byggnadsverksamheten i fråga om entreprenörernas ställning till leverantörer och arbetare, samt att detta gäller även vid allmänna byggnaders uppförande, framgår av motionen och de inkomna yttranden och har även på annat sätt blivit för utskottet upplyst. Vid ej mindre än ett fyrtiotal under de senare åren uppförda allmänna byggnader har byggmästaren gjort konkurs eller kommit på obestånd, och i så gott som samtliga dessa fall torde flera eller färre leverantörer och i åtminstone några fall även arbetare gjort förluster, vilka sammanlagt lära uppgå till flera miljoner kronor. En del leverantörer, oftast de som haft de största leveranserna, äro vanligen byggmästarens borgensmän och få vid hans fallissemang övertaga bygget. De övriga leverantörerna, särskilt mindre hantverkare och dylika, vilka ej stå i samma förhållande till entreprenören, och som måhända ansett leverans till en det allmännas byggnad vara en trygg affär, komma i sådant fall att stå utan varje möjlighet att utfå sin fordran. Staten eller kommunen får visserligen sitt arbete utfört för överenskommet pris, men de enskilda bliva ej sällan ruinerade på grund av byggmästarens iråkade obestånd. Det kan, enligt utskottets mening, ej anses vara det allmänna värdigt att tolerera, att sådana förhållanden råda vid allmänna byggnaders uppförande.»

Andra kammarens beslut i ärendet har delgivits första kammaren, som hänvisat frågan till förberedande behandling av sitt andra tillfälliga utskott.

*Första
kammarens
utskott.*

Första kammarens utskott har mottagit yttranden i ärendet från arméns kasernbyggnadsnämnd, kungl. generalpoststyrelsen, kungl. telegrafstyrelsen, kungl. överintendentensämbetet och kungl. tekniska högskolans styrelse samt bostadskommissionen, av vilka flertalet vitsordat förekomsten av ifrågasvarande missförhållanden samt tillstyrkt åtgärder för deras avhjälpande. Samtliga dessa yttranden avtryckas här nedan såsom bilagor.

Av dessa och andra uppgifter, som utskottet inhämtat, framgår, att de missförhållanden, som motionärerna påpeka, förekomma i stor utsträckning ej blott inom den enskilda byggnadsverksamheten, utan även vid uppförandet av byggnader för statens, landstingens och kommunernas räkning. Gällande lagbestämmelser kunna, såsom erfarenheten i många fall visat, icke skydda leverantörer av materiel och arbetskraft till byggnadsföretag från kännbara förluster, då dessa i god tro trätt i förbindelse med och utan betryggande säkerhet för betalningen verkställt leveranser till byggnadsentreprenörer, som sedan under byggnadsföretagets utförande visa sig ekonomiskt mindre vederhäftiga. Den svenska lagstiftningen på detta område har nämligen

hittills icke tillräckligt inriktats på det modärna entreprenadsystem, som under senare tid utbildat sig och föranlett till osunda spekulationer och betänkliga manipulationer, varpå en mängd enskilda personer blivit ekonomiskt lidande.

Att avhjälpa denna brist i svensk lag med hänsyn till byggnadsborgenärers rättsliga ställning kräver sannolikt ett omfattande förarbete, och ganska lång tid torde alltså förflyta, innan överklagade missförhållanden kunna på lagstiftningens väg förekommas. Enligt vad utskottet inhämtat, hava de inom civildepartementet tillkallade sakkunnige för verkställande av utredning och avgivande av förslag med avseende å de mindre bemedlade klassernas bostadsförhållanden sin uppmärksamhet riktad på denna angelägenhet och hava i det närmaste slutfört en utredning rörande byggnadsborgenärers rättsliga ställning i allmänhet såväl i Sverige som i vissa andra länder, men i vad mån denna utredning kommer att från de sakkunniges sida föranleda positiva förslag, äro dessa i frågans nuvarande läge icke i tillfälle att uttala sig.

Motionärernas syfte, vad särskilt angår byggnadsentreprenader för statens räkning, synes utskottet emellertid kunna i avsevärd mån vinnas därigenom, att i samband med revision av kungl. förordningen angående statens upphandlings- och entreprenadväsende av den 17 november 1893 även denna synpunkt kommer under omprövning. I denna förordning torde bl. a. effektivare bestämmelser vara erforderliga rörande genom föregående verksamhet vunnin yrkeskompetens hos byggnadsentreprenören såväl som rörande dennes ekonomiska vederhäftighet att fullgöra sina förbindelser icke blott gent emot staten utan ock mot vederbörande underentreprenörer, leverantörer och arbetare. Likaledes torde ett mera tillfredsställande ordnande av förskottslikvider vara en utväg att kunna bereda leverantörer m. fl. större trygghet mot förluster på uppkomna tillgodohavanden.

Utskottet är icke i tillfälle att ingå på ett närmare bedömande av de särskilda förslag, som framkommit till förebyggande av påvisade missförhållandens upprepande. Dessa förslag eller andra lämpliga utvägar böra vid en blivande utredning sakkunnigt prövas, liksom även nödig hänsyn tagas till att föreslagna åtgärder icke föranleda oskäligen ökning i statens byggnadskostnader. Beredes större trygghet för leverantörer av byggnadsmateriel och arbetskraft att härför i varje fall utfå full betalning, behöva dessa icke räkna med förlustrisker, och byggnadskostnaderna skulle därigenom måhända snarare kunna nedbringas än behöva ökas.

Det är uppenbart, att en riksdagens skrivelse i denna fråga måste avse statens egna byggnadsföretag. Men i den mån staten vidtager åt-

gärder att förhindra angivna missförhållanden inom sin byggnadsverksamhet, torde även landsting och kommuner ävensom enskilda genom föredörets makt påverkas att söka förekomma liknande oegentligheter.

Utredning i denna angelägenhet synes utskottet snarast möjligt böra företagas och föranleda till åtgärder. Det kan nämligen, enligt utskottets förmenande, icke anses staten värdigt, att leverantörer m. fl. vid uppförande av byggnader för statens räkning gång efter annan göra mer eller mindre betydande förluster till följd av entreprenörers betalningsinställelser.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet i anledning av förevarande motion samt andra kammarens beslut hemställa, att första kammaren måtte på så sätt biträda andra kammarens i ärendet fattade beslut, att kammaren för sin del beslutar,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa utredning om åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförandet av byggnader för statens räkning undandraga sig att erlægga betalning till dem, som leverera arbetskraft och materialier till byggnadsföretagen, samt därefter vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 28 april 1916.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Vid ärendets slutbehandling inom utskottet hava närvarit: herrar Nylander, Danström, Steffen, Kjellgren*, Tisell, Alkman och Larson.

* Har ej närvarit vid utlåtandets slutjustering.

*Bilaga 1.**Arméns kasernbyggnadsnämnds yttrande.*

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 18 nästlidne februari har arméns kasernbyggnadsnämnd fått sig anbefallt att till Eders Kungl. Maj:t inkomma med av riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott begärt yttrande av, bland annat, nämnden, över en av herrar August Ljunggren och Johannes Åkesson inom kammaren väckt motion nr 48 om vidtagande av åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier; och får nämnden, med remissaktens återställande, i underdånighet anföra följande.

I början av sin motion beröra motionärerna det förhållandet, att vid en byggnads uppförande ofta förekomma transaktioner, som gå ut på att skaffa vinst åt mindre nogräknade bolag eller enskilda på bekostnad av dem, som leverera byggnadsmaterial och arbetskraft. Beklagligtvis ligger nog häri en viss sanning. Nådiga förordningen angående statens upphandlings- och entreprenadväsende m. m. den 17 november 1893 saknar bestämmelser rörande yrkeskompetens för antagande av entreprenörer. Av denna anledning får staten ofta till byggnadsentreprenör en anbudsgivare, som är mer eller mindre okunnig i yrket. I möjligaste mån har emellertid nämnden sökt skydda sig emot detta missförhållande genom att i sina kontrakt intaga bestämmelser, att arbetena, och särskilt specialarbetena, skola under sakkunnig ledning utföras av i sina yrken skickliga arbetare och specialfirmor.

Det mycket använda systemet med förskottslikvider har givetvis också haft ett synnerligen skadligt inflytande beträffande utsikten att erhålla en god byggnadsentreprenör. Erfarenheten har givit vid handen, att utsikten att vid kontraktets underskrivande erhålla ett större eller mindre dylikt förskott å entreprenadsumman lockat mer än en insolvent person till anbuds avgivande. Den byggande myndigheten saknar i regel befogenhet att kassera ett anbud, om blott den lämnade säkerheten för entreprenadens eller leveransens kontraktsenliga fullgörande är fullt betryggande. För att i möjligaste mån undvika detta missförhållande har nämnden tagit såsom regel att icke lämna några förskottslikvider. Härigenom vinnes givetvis, att staten för sina arbetens utförande i allmänhet får de bästa och solidaste entreprenörerna, på samma gång som leverantörerna få med mera solida entreprenörer att göra, ävensom arbetarne, vilka utfå sina avlöningar i allmänhet var 14:de dag, icke behöva riskera att icke bekomma dessa.

Nämnden vill dock i detta sammanhang framhålla, att en leverantör lika väl som en byggande myndighet kan förskaffa sig säkerhet för likvidernas fullgörande, något som emellertid från leverantörens sida oftast underlåtes. Detta förhållande har nog i viss mån samband därmed, att det utvecklats sig till en ganska allmän praxis, att större leverantörer gå i borgen för huvudentreprenören

vid uppförandet av allmänna byggnader, därvid dessa leverantörer betinga sig rätten att leverera de varor till bygget, vilka de föra i marknaden. På detta sätt bliva leverantörerna i viss grad medentreprenörer och få, därest byggnadsentreprenören under byggnadstiden kommer på obestånd och leverantörerna därigenom lida förluster, själva bära ansvaret därför. Den byggande myndigheten står maktlös mot dylika transaktioner. Kreditsystemet och särskilt växeltransaktionerna mellan leverantörer och entreprenörer äro kanske i de flesta fall anledningen till de ekonomiska förlusterna på detta område.

Motionärerna yrka, att den byggande myndigheten skulle tillse, att vid byggnadsföretag för det allmännas räkning borgensförbindelsen för byggnadsarbetenas behöriga fullgörande jämväl skulle omfatta betalningsskyldighet till leverantörerna, samt hava i samband därmed föreslagit att verkställa en uppdelning av den hittills brukliga generalentreprenaden i olika entreprenader för varje särskilt slag av leverans för att minska svårigheten att erhålla så omfattande säkerheter. Visserligen har nämnden ända från sin tillkomst undvikit att utbjuda sina arbeten å generalentreprenad, utan uppdelat arbetena vid ett kasernetablissemang å minst tio olika entreprenader, men anser dock den av motionärerna föreslagna nya formuleringen av borgensförbindelsen icke lämplig. Förutom den omständigheten, att givetvis byggnadskostnaden med varje dylikt extra åläggande ökas, blir en sådan bestämmelse ett ingripande av statsmakten på de rent privata mellanhavandena mellan entreprenören och hans leverantörer, ett förhållande, som knappast ännu torde vara motiverat av de resultat, erfarenheten givit vid handen.

I stort sett torde emellertid kunna sägas, att, med iakttagande av någon försiktighet, en leverantör bör kunna undvika några större förluster.

Arbetarne torde endast i enstaka och sällan förekommande undantagsfall hava lidit några nämnvärda förluster på en byggnadsentreprenör. Sedan lång tid tillbaka hava dessutom arbetarekorporationerna sört för att arbetarnes in-tressen på annat sätt, såsom genom blockad m. m., väl tillvaratagits.

Från sin egen verksamhet har nämnden icke någon erfarenhet, som skulle motivera behovet av de utav motionärerna påkallade åtgärderna. Om med det i motionen anmärkta förhållandet, att på icke mindre än sju, eller flertalet av de nyuppförda kasernbyggnaderna, leverantörer av byggnadsmateriel hava förlorat i regel mycket stora belopp, jämväl, som antagligt är, avses de av nämnden uppförda sju kasernetablissemangen, får nämnden meddela, att beträffande åtminstone fyra av dessa, nämligen etablissemangen för livregementets grenadjärer vid Örebro, Jönköpings regemente vid Jönköping, Bohusläns regemente vid Uddevalla samt Älvsborgs regemente vid Borås, torde med största säkerhet kunna sägas, att några dylika förluster för leverantörer av byggnadsmateriel icke förekommit. Vad däremot angår etablissemangen för Upplands infanteriregemente vid Uppsala, Värmlands regemente vid Karlstad och Skaraborgs regemente vid Skövde, vid vilka huvudentreprenören råkat i ekonomiska svårigheter, är det däremot möjligt, att det av motionärerna antydda förhållandet i viss mån inträffat, ehuru några detaljer icke kommit till den nuvarande nämndens kännedom. Förutvarande byggnadschefen hos nämnden, överstelöjtnant P. Ax. Lindahl, hos vilken nämnden förhört sig i detta avseende, har jämväl förklarat sig icke hava känne-

dom om några dylika förluster. — Det har emellertid inträffat, att en entreprenör och hans leverantör ingått till nämnden med en gemensam anhållan, att nämnden vid en senare tidpunkt ville direkt till leverantören utbetala en viss summa för av denne till byggnadsentreprenören gjord leverans, och har nämnden i sådana fall beviljat en dylik anhållan.

På grund av vad ovan anförts får nämnden i underdånighet anmäla, att den anser den av motionären föreslagna utredningen *icke* vara av något synnerligt behov påkallad.

Stockholm den 6 mars 1916.

Underdånigst

För arméns kasernbyggnadsnämnd:

MAURITZ SAHLIN.

Axel Alexanderson.

Bilaga 2.

Generalpoststyrelsens yttrande.

Till Konungen.

Inom riksdagens första kammare har i motion nr 48 föreslagits, att riksdagen i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t ville hemställa om vidtagande av åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av byggnader för statens, landstingens och kommunernas räkning skola kunna undandraga sig att i första hand och under alla förhållanden erlägga betalning till dem, som leverera arbetskraft och materialier åt byggnadsföretaget. Sedan riksdagens första kammares andra tillfälliga utskott hos Eders Kungl. Maj:t anhållit om generalpoststyrelsens yttrande över berörda motion, samt generalpoststyrelsen jämlikt skrivelse från statsrådet och chefen för civildepartementet den 16 innevarande februari anbefallts att avgiva och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med det av utskottet sålunda begärda yttrandet, får generalpoststyrelsen härigenom i underdånighet anföra följande.

Vid byggnadsföretag för postverkets räkning plägar i regel entreprenaden uppdelas i följande poster:

1. Grundläggningen samt byggnadens uppförande och inredning.
2. Gas-, vatten- och avloppsledningar.

3. Värme- och ventilationsanordningar.

4. Elektriska belysningsanordningar.

Vid mera omfattande byggnadsföretag utlämnas understundom grundläggningen åt särskild entreprenör.

De byggnadsföretag, som för postverkets räkning utförts å entreprenad, hava i behörig ordning slutförts av vederbörande entreprenörer, och generalpoststyrelsen saknar kännedom om, att någon av sagda entreprenörer undandragit sig sin betalningsskyldighet mot vare sig arbetare eller leverantörer.

Vidkommande postverkets byggnadsföretag — de i motionen angivna telegraf- och posthusen äro uppförda av telegrafverket — har erfarenheten sålunda icke givit vid handen, att något ytterligare uppdelande av entreprenaderna eller utvidgande av vederbörande borgesmäns ansvarsskyldighet vore av förhållandena påkallat.

Under sådana omständigheter har generalpoststyrelsen ansett sig icke böra närmare ingå på det invecklade spörsmål, som avhandlas i ovannämnda motion.
Stockholm den 25 februari 1916.

Underdånigst

JULIUS JUHLIN.

Herman Askberg.

Jacques Pramberg.

Gustaf Kihlmark.

C. A. Hasselrot.

föredragande.

Joh. Rudbeck.

Bilaga 3.

Telegrafstyrelsens yttrande.

Till Konungen.

Sedan riksdagens första kammarens andra tillfälliga utskott hos Eders Kungl. Maj:t anhållit om telegrafstyrelsens yttrande över en inom nämnda kammare väckt motion, nr 48, om vidtagande av åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier, har telegrafstyrelsen genom skrivelse den 16 februari 1916 anbefallts att avgiva och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med det av utskottet sålunda begärda yttrandet.

Till åtlydnad härav får telegrafstyrelsen i underdånighet anföra följande.

I berörda motion har föreslagits, att riksdagen måtte besluta en skrivelse till Eders Kungl. Maj:t med anhållan om åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av byggnader för statens, landstingens och kommu-

nernas räkning skola kunna undandraga sig att i första hand och under alla förhållanden erlägga betalning till dem, som leverera arbetskraft och materialier åt byggnadsföretaget.

Behovet av åtgärder i angivna syfte kan telegrafstyrelsen så mycket kraftigare vitsorda, som telegrafstyrelsen har sig bekant, att vid flera av telegrafverkets byggnadsentreprenader leverantörer av byggnadsmateriel lidit förluster genom entreprenörens uraktlåtenhet att fullgöra sina skyldigheter.

I motionen anföres att »det hittills brukliga systemet att antaga det lägsta entreprenadanbudet blott vederhäftig borgen presteras för byggnadsarbetets utförande måste ändras därhän, att borgensförbindelsen även omfattar betalningsskyldighet till leverantörerna. En uppdelning av den hittills brukliga generalentreprenaden i olika entreprenader för varje särskilt slag av leverans skulle minska svårigheten att erhålla så omfattande säkerheter.»

Ett utvidgande av borgensförbindelserna till att omfatta jämväl entreprenörens åligganden gentemot tredje man torde emellertid icke blott öka svårigheten att erhålla fullgod borgen för en omfattande byggnadsentreprenad, utan så gott som helt och hållet omöjliggöra anskaffandet av sådan borgen. Följden måste förvisso bliva ett uppdelande av generalentreprenaden i smärre entreprenader. Men ett dylikt system komme utan tvivel att medföra stora olägenheter för staten och skulle därför säkerligen leda till att statens byggnadsverksamhet komme att ombesörjas av särskilda statsorgan utan entreprenad.

För statens del torde en på sådant sätt bedriven byggnadsverksamhet måhända bliva billigare än användandet av delade entreprenader, men i detta sammanhang läser icke kunna ifrågasättas en dylik omläggning av statens byggnadsverksamhet.

Telegrafstyrelsen, som alltså finner motionärernas förslag *icke* anvisa någon lämplig utväg för avhjälpandet av de anmärkta missförhållandena, förmenar, att det vore ett steg i rätt riktning, om myndigheterna lämnades större frihet vid val bland anbudsgivare än enligt nu gällande leveransförordning. Myndighet borde således äga befogenhet att antaga endast sådan arbetsgivare, som är känd för vederhäftighet och pålitlighet och erbjuder full trygghet för entreprenadens avtalsenliga utförande. Av en sådan anbudsgivare torde kunna förväntas, att han fullgör sina förpliktelser mot såväl arbetare som leverantörer.

En ändring i leveransförordningen i nyss antydda riktning komme emellertid endast att avse leveranser och arbeten för statens behov. Men det är uppenbart att, då enahanda missförhållanden, som vidlåda statens entreprenadväsende, i icke mindre hög grad förekomma vid det kommunala och enskilda, en ändring allenast i det förra icke är tillfyllest, utan att för avlägsnandet av här berörda missförhållanden nya bestämmelser äro erforderliga även inom den allmänna handelslagstiftningen.

Stockholm den 3 mars 1916.

Underdånigst

HERMAN RYDIN.

K. E. Landström.

V. Carlheim-Gyllensköld.

*Bilaga 4.**Överintendentsämbetets yttrande.*

Till Konungen.

Sedan årets församlade riksdags första kammarens andra tillfälliga utskott uti skrivelse av den 15 nästlidne februari anhållit om överintendentsämbetets yttrande över en inom nämnda kammare väckt motion om vidtagande av åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier,

har Eders Kungl. Maj:t den 16 i nämnda månad funnit gott anbefalla ämbetet att avgiva och till Eders Kungl. Maj:t inkomma med det av förenämnda utskott begärda yttrande; och skall överintendentsämbetet, till åtlydnad av denna befallning, hava i detta ämne underdånigst anfört följande.

Åstadkommande av ändring i de utav vederbörande motionärer påpekade förhållandena torde få anses vara en fråga av rätt komplicerad, ekonomisk och rättslig natur. Ämbetet finner det för sin del synnerligen önskvärt, att utredning i ämnet kommer att verkställas i det av motionärerna angivna syfte och finner sig i detta sammanhang allenast böra framhålla, att verkligt effektiva åtgärder för de osunda företeelsernas förhindrande måste innebära icke blott en genomgripande omgestaltning av byggnadsentreprenadväsendet, utan givetvis även ett väsentligt fördyrande av statens byggnadsverksamhet.

Stockholm den 14 mars 1916.

Underdånigst
CARL MÖLLER.*Fr. Richter.**Bilaga 5.**Yttranden från Kungl. Tekniska högskolan.*

Till Konungen.

Med anledning därav att Eders Kungl. Maj:t genom skrivelse av den 16 februari 1916 anbefallt styrelsen för tekniska högskolan att till Eders Kungl. Maj:t inkomma med underdånigst yttrande över en inom riksdagens första kammare

väckt motion, nr 48, om vidtagande av åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier, får styrelsen, som begärt högskolans byggnadskommittés yttrande i ärendet, vilket yttrande här bifogas, i underdånighet anföra, att styrelsen, som finner motionens syfte beaktansvärt, anser sig böra förorda, att den av motionärerna föreslagna skrivelsen till Eders Kungl. Maj:t varder av riksdagen beslutad.

Stockholm den 26 februari 1916.

Underdånigst

VILHELM LINDER.

C. J. Magnell.

I. Gust. Clason.

Walfr. Petersson.

Fr. V. Hansen.

Axel Wahlberg.

Wilhelm Davidsson.

Till Kungl. Tekniska Högskolans Styrelse.

Sedan tillfälle beretts kungl. tekniska högskolans byggnadskommitté att avgiva yttrande över en inom riksdagens första kammare väckt motion nr 48 år 1916 om vidtagande av åtgärder till förhindrande av att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier, rörande vilken motion kungl. civildepartementet den 16 februari 1916 avlätit remiss till högskolans styrelse, får byggnadskommittén, som finner de i motionen avsedda förhållandena beaktansvärda, för sin del tillstyrka motionärernas förslag om beslutande av skrivelse till Kungl. Maj:t med anhållan om åtgärder i ifrågavarande syfte.

Stockholm den 24 februari 1916.

Å byggnadskommitténs vägnar

C. J. MAGNELL.

Sven Themptander.

Bilaga 6.

Yttrande från Bostadskommissionen.

Till herr statsrådet och chefen för kungl. civildepartementet.

Genom remisskrivelse av den 11 nästlidne månad hava de inom departementet tillkallade sakkunnige för verkställande av utredning och avgivande av förslag med avseende å de mindre bemedlade klassernas bostadsförhållanden fått sig anbefallt att avgiva *dels* yttrande, huruvida den i anledning av väckt motion vid innevarande års riksdag hos andra kammarens fjärde tillfälliga utskott under behandling varande frågan om åtgärder till förhindrande, att entreprenörer vid uppförande av allmänna byggnader undandraga sig att erlægga betalning för arbetskraft och materialier varit eller kommer att bliva föremål för behandling och förslag av de sakkunnige, *dels ock* det yttrande i övrigt, vartill frågan kunde föranleda.

I anledning härav få de sakkunnige meddela, att på deras uppdrag verkställt och i det närmaste slutförts en utredning rörande byggnadsborgenärens rättsliga ställning i allmänhet i Sverige och vissa andra länder; och komma de sakkunnige, då denna utredning föreligger färdig, att taga under prövning, i vilken mån den sålunda verkställda utredningen bör från deras sida föranleda positiva förslag, varvid givetvis kommer att uppmärksammas även den speciella sida av frågan, som vid riksdagen kommit under övervägande. Av vad sålunda anförts läser framgå, att de sakkunnige icke äro i tillfälle att nu yttra sig i själva sakfrågan.

Stockholm den 9 mars 1916.

ALLAN CEDERBORG.

Erik Sjöstrand.